

Inkomstindex 2024

Denna promemoria presenterar det underlag för inkomstindex 2024 som Konjunkturinstitutet tar fram på uppdrag från Pensionsmyndigheten.

Underlaget utgörs av en prognos för utvecklingen av hushållens genomsnittliga inkomster 2022 och 2023. Denna prognos baseras i sin tur på en prognos för de pensionsgrundande inkomsterna (utan begränsning av intjänandetaket) samt en prognos för antalet personer i åldern 16–64 år som uppbär pensionsgrundande inkomster. Dessa två variabler utgör täljaren respektive nämnaren i genomsnittsinkomstmåttet.

MAKROEKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Först presenterar vi en kort redogörelse av de makroekonomiska förutsättningarna som ligger till grund för vår bedömning av de pensionsgrundande inkomsterna samt antalet med PGI. Redogörelsen bygger på Konjunkturinstitutets senaste prognoser som publicerades i *Konjunkturläget* i september 2023. Av särskild betydelse är arbetsmarknadsutvecklingen samt utvecklingen av lönesumman.

Produktionsstörningar, Rysslands anfallskrig mot Ukraina, samt en snabb återhämtning i efterfrågan efter pandemin resulterade i att inflationen steg kraftigt under 2022. Den höga inflationen innebar i sin tur att Riksbanken inledde en serie räntehöjningar samma år. Stigande räntor och en hög inflation bidrog till att den kvartalsvisa BNP-tillväxten blev negativ mot slutet av 2022 och under det andra kvartalet 2023 gick Sverige in i en lågkonjunktur, som beräknas hålla i sig till 2026. Det är framför allt hushållens konsumtion som gått svagt och bidragit till en minskad ekonomisk aktivitet, men även minskad efterfrågan från utlandet har bidragit.

Arbetsmarknaden har hittills stått emot nedgången i ekonomin. För helåret 2022 minskade arbetslösheten enligt Arbetskraftsundersökningarna från SCB och den har därefter legat kvar på omkring 7,5 procent under det första halvåret 2023. Vidare har sysselsättningen vuxit till följd av en mycket god utveckling på arbetsmarknaden bland utrikes födda. En bidragande orsak till att arbetsmarknaden har trotsat konjunkturen tros vara den höga arbetskraftsbrist som präglat arbetsmarknaden under återhämtningen efter pandemin. Enligt prognos minskar dock sysselsättningen i slutet av året efter att produktionen i näringslivet minskat i tre av de senaste fyra kvartalen.

Lönerna i hela ekonomin steg enligt Konjunkturlönestatistiken med 2,7 procent 2022 och väntas stiga med 3,9 procent 2023.¹ Arbetsmarknaden har utvecklats starkt de senaste åren och många företag har upplevt svårigheter att hitta personal med rätt

¹ I Konjunkturlönestatistiken mäts avtalad lön och avtalad tid. I NR mäts utbetald lön och faktisk tid.

kompetens. Detta – tillsammans med de nya och högre avtalade löneökningar (Konjunkturlöner) – bidrar till att lönetillväxten växlar upp under 2023.

Till följd av den starka arbetsmarknaden så steg lönesumman (beräknat som NR-timlönen multiplicerat med antalet arbetade timmar) med 6,4 procent år 2022. I takt med att den ekonomiska aktiviteten dämpas under 2023 så stiger antalet arbetade timmar i en långsammare takt, vilket bidrar till en långsammare utveckling av lönesumman 2023.

UTVECKLINGEN AV GENOMSNIITTSINKOMSTEN

Genomsnittsinkomsten utgörs som ovan beskrivits av en kvot där summan av de pensionsgrundande inkomsterna utan takbegränsning, som tjänats in av personer mellan 16 och 64 år, sätts i relation till antalet personer som under året erhållit sådana inkomster. Vår prognos för genomsnittsinkomsten presenteras i Tabell 1.

Tabell 1 Genomsnittlig inkomstutveckling

Kronor per person

	2021	2022	2023
	Utfall	Prognos	Prognos
Genomsnittsinkomst	366 224	379 843	392 978
<i>Procentuell förändring</i>	3,8	3,7	3,5

MER INFORMATION OM BERÄKNINGARNA

Genomsnittsinkomstens två delar beskrivs mer utförligt nedan.

Pensionsgrundande inkomsten

Prognosen för summan av de pensionsgrundande inkomsterna (PGI) för personer 16–64 år görs utan den övre gränsen på 7,5 inkomstbasbelopp och efter avdrag för allmän pensionsavgift. Prognosen redovisas i Tabell 2.

Arbetsmarknaden började återhämta sig under 2021, efter pandemin, och Konjunkturinstitutet bedömer att resursutnyttjandet på arbetsmarknaden var normalt under senare delen av 2022. De arbetade timmarna var dock fortsatt nedtryckta under 2022 till följd av omicronvågen samt allmän sjukfrånvaro och VAB. Utvecklingen därefter har präglats av stark sysselsättningstillväxt samtidigt som medelarbetstiden inte har återhämtat sig till nivåerna innan pandemin. Lönesumman har samtidigt varit hög både 2022 och 2023. Sammantaget innebär prognosen att summan av inkomsterna, utan takbegränsning, växer mycket starkt mellan 2021 och 2022 för att därefter öka i långsammare takt mellan 2022 och 2023.

Tabell 2 Framskrivning av inkomsterna i inkomstmåttet (täljaren)

Miljoner kronor

	2021 Utfall	2022 Prognos	2023 Prognos
PGI + inkomster över tak 16–64 år	1 990 030	2 105 019	2 202 090
<i>Procentuell förändring</i>	5,42	5,78	4,61
Inkomstrelaterad SA	18 772	17 700	18 776
<i>Procentuell förändring</i>	-6,54	-5,71	6,08
Inkomster i inkomstmåttet	2 008 802	2 122 719	2 220 866
<i>Procentuell förändring</i>	5,3 (5,3)	5,7 (5,6)	4,6 (4,9)

Siffror inom () är från föregående publicerad prognos.

Antal personer 16-64 med pensionsgrundande inkomst

Prognos rörande antal personer med pensionsgrundande inkomst presenteras i Tabell 3. I jämförelse med summan av de pensionsgrundande inkomsterna (Tabell 2) är det svårare att göra prognos på antal personer med pensionsgrundande inkomst. Till vår hjälp har vi ett antal AR(1)-modeller rörande antal arbetade timmar samt sysselsättning. Vi har även tillgång till deklarerat inkomst för inkomståret 2022.

Återhämtningen på arbetsmarknaden efter pandemin tog fart under 2021 och växte upp under 2022 då tillväxttakten för sysselsättningen nådde historiskt höga 2,7 procent. Detta innebär att antalet personer med PGI ökade mer år 2022 än år 2021. En bidragande orsak är den starka utvecklingen på arbetsmarknaden bland unga under 2022. Utöver en god tillväxt i sysselsättningen, syns den starka utvecklingen i att antalet studerande utanför arbetskraften minskade kraftigt, vilket har betydelse för antalet personer med PGI.

Trots att den ekonomiska aktiviteten har mattats av något har arbetsmarknaden fortsatt gå starkt under 2023. Det finns tydliga indikationer på att grupper som historiskt haft svårare att konkurrera på arbetsmarknaden nu i högre grad har hittat sysselsättning. Följaktligen förväntas antalet personer med PGI öka ytterligare under 2023, även om den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden förväntas avta mot slutet av året.

Tabell 3 Personer med pensionsgrundande inkomst (nämnare)

Antal personer

	2021 Utfall	2022 Prognos	2023 Prognos
Personer 16–64 år med PGI	5 485 173	5 588 417	5 651 377
<i>Procentuell förändring</i>	1,5	1,9	1,1